تعاریف و اصطلاحات

آسیب پذیری:

میزان خسارت و صدمات ناشی از عوامل و پدیده های بالقوه و یا بالفعل خسارت را نسبت به نیروی انسانی، تجهیزات و تاسیسات با شدت صفر تا صد درصد را آسیب پذیری گویند.

آمادگی:

مجموعه اقداماتی است که توانایی جامعه را در انجام مراحل مختلف مدیریت بحران افزایش می دهد. آمادگی شامل جمع‌آوری اطلاعات، پژوهش، برنامه ریزی، ایجاد ساختارهای مدیریتی، آموزش ، تامین منابع و تمرین و مانور است.

بازدارندگی:

تدابیری است که با استفاده از وسایل روانی به جای ابزار فیزیکی از بروز جنگ ها جلوگیری می کند. توانایی بازدارندگی، توانایی های دفاعی را تقویت می کند.

بازدارندگی به معنای سلب میل حمله دشمن است. این موضوع در آیه شریفه (*وَأَعِدُّوا لَهُم مَا اسْتَطَعْتُم* مِنْ قُوَّةٍ و ...) که خداوند اشاره می نماید تا جایی قوای خود را تقویت نمایید تا دشمن تصور تهاجم را منتفی بداند.

پدافند غیرعامل:

در بند اول سیاست های کلی نظام درخصوص پدافند غیر عامل که به تائید مقام معظم رهبری رسیده است تعریف پدافند غیرعامل به شرح زیر می باشد:

تاکید بر پدافند غیر عامل که عبارت است از مجموعه اقدامات غیرمسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تداوم فعابت های ضروری، ارتقاء پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد.

ارتقاء پایداری ملی: یعنی بتوان زیرساخت ها و تمام دستگاههای کشور را در برابر بحران های پیش رو پایدار نموده بطوریکه تمام دستگاه ها مقاومت نموده و حکومت بتواند تعادل خود را حفظ کند.

تداوم فعالیت های ضروری: یعنی با اقدامات پیشگیرانه بتوان مجموعه را به سمتی هدایت نمود که انجام وظایف آن در وضعیت بحران حفظ شود.

تهدید:

تهدید یک خطر بالقوه است که هنوز محقق نشده و صرفاً در حد یک ایده می باشد. به عبارت دیگر تهدید، مفهوم کلی انتزاعی است به طوری که تعیین زمان و چگونگی مورد تهدید واقع شدن به سادگی امکان پذیر نمی باشد.

حفاظت:

اتخاذ تدابیر لازم جهت جلوگیری از نفوذ عوامل دشمن در سازمان، در شبکه ارتباط و مخابرات ، دسترسی به اسناد و مدارک و جلوگیری از خرابکاری دشمن و یا عوامل او در زمان صلح و جنگ می باشد.

مراکز حیاتی:

مراکزی هستند که درصورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در نظام سیاسی، سامانه های هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، مواصلاتی، اجتماعی، دفاعی با سطح تاثیرگذاری سراسری در کشور گردد.

مراکز حساس:

مراکزی هستند که درصورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز بحران، آسیب و صدمات جدی و مخاطره آمیز در نظام سیاسی، سامانه های هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی، دفاعی با سطح تاثیرگذاری منطقه ای در کشور گردد.

مراکز مهم:

مراکزی هستند که درصورت انهدام کل یا قسمتی از آنها، موجب بروز آسیب و صدمات محدود در نظام سیاسی، سامانه های هدایت، کنترل و فرماندهی، تولیدی و اقتصادی، پشتیبانی، ارتباطی و مواصلاتی، اجتماعی، دفاعی با سطح تاثیرگذاری محلی در کشور گردد.

مقدمه:

با گسترش انقلاب اسلامی به اقصی نقاط جهان و افزایش توان علمی و دفاعی کشور، میهن اسلامی بیش از پیش در معرض انواع تهدیدات آشکار و نهان دشمنان قرار گرفته است.

بر این اساس منطق دفاع حکم می کند که علاو ه بر افزایش توان دفاعی و آمادگی نیروهای مسلح، کلیه ارکان و زیرساختهای اقتصادی، اجتماعی و سیاسی کشور، ضمن کاهش آسیب پذیری های خود، از ایمنی و آمادگی لازم برخوردار گردند. امروزه کشور هایی که طعم خرابی و خسارت ناشی از جنگ را چشیده اند

﴿ پدافند غیرعامل، یک اصل برای همیشه ﴾

جهت حفظ سرمایه های ملی و منابع حیاتی خود توجه خاص و ویژه ای به دفاع غیر عامل نموده و در راهبرد دفاعی خود جایگاه والایی برای آن قایل شده اند.

مقام معظم رهبری در این مورد می فرمایند: اگر محافظت نظامی (پدافند غیر عامل نباشد) تمامی دستاوردهای فرهنگی، اقتصادی، سیاسی در یک نصف روز هدر می رود.

همچنین ایشان فرمودند: پدافند غیرعامل مثل مصونیت سازی بدن انسان است، از درون ما را مصون میکند..... ببینید چقدر مهم است که ما این حالت را در کل پیکره کشور و جامعه، در دستگاه های مختلف بوجود بیاوریم ..... کاری کنیم که ما مصونیت در خودمان بوجود بیاوریم این با پدافند غیرعامل تحقق می یاد. بنابراین این مسئله مسئله بسیار مهمی است که بایستی راه بیفتد.

..... بنابراین پدافند غیرعامل یک اصل خواهد بود برای همیشه ، نه برای یک مقطع خاص...

پدافند غیرعامل ریشه در فطرت انسان و همه ی موجودات دارد. ما هزاران موجود را می شناسیم که در مقابل بلایا و خطرات و مواردی که آنها را تهدید می کند، قبل از انکه خطر را احساس کنند پیشگیری های لازم را دارند و خداوند این را در هدایت تکوینی آنها قرار داده است. انسان هم فطرتاً سعی دارد قبل از اینکه خطر و عوارض آن او را تهدید کند پیش‌گیری و پیش بینی لازم را داشته باشد و هم از خطرات احتمالی دفاع کند و هم آسیب ها را به حداقل برساند. این موضوع ریشه ی قرآنی و دینی دارد.

در قرآن کریم می خوانیم (و اعدو لهم ما ستطعتم من قوه...) این آیه شریفه به ما می آموزد و دستور می دهد که (هرچه توان دارید مهیا کنید و افزایش دهید تا دشمنان خدا را بتر سانید و چه بسا دشمنانی که شما آنها را نمی شناسید و از آنها اطلاعی ندارید و ممکن است در آینده در مقابل شما قرار گیرند) مفهوم آن این است که شما در مقابل همه نوع حملات احتمالی باید مهیا شوید و توان دفاعی خود را افزایش دهید.

از نظر نگاه تاریخی در اسلام می بینیم وقتی همه ی کفر در مقابل همه ی اسلام در جنگ خندق رو در روی یکدیگر قرار گرفتند و همه احزاب دست به دست هم داده بودند تا طومار اسلام نوپا را در شهر مدینه بپیچیدند. پیامبر اسلام(ص) مشورت هایی با یاران خود کردند که چه کنیم تا آسیب پذیر نباشیم و بتوانیم از مدینه و مسلمانان دفاع کنیم؟ در اینجا سلمان فارسی پیشنهاد داد که اطراف مدینه خندق حفر کنیم و این پیشنهاد مورد پذیرش پیامبر خدا(ص) قرار می گیرد.

خندقی حفر می کنند که امکان حضور دشمن به صورت پیاده و سواره وجود نداشت و همین حفر خندق در آن جنگ، سبب پیروزی اسلام بر کفر میشود. این نمونه ای از پدافند غیرعامل است که اگر در آن زمان صورت نمی گرفت موجب می‌شد که اسلام آسیب جدی ببیند اما این امر باعث غلبه و پیروزی مسلمانان شد.

نمونه دیگر در فتح مکه پیامبر (ص) زمانی که می خواستند به سرزمین مکه حمله کنند تا آن لحظه قدرت دفاعی خود را پنهان کردند. این یکی از اصول پدافند غیرعامل است. پیامبر(ص) توان خود را از دید دشمن پنهان کرد و تا نزدیکی مکه از توان دفاعی پیامبر خبری نداشتند و در نزدیکی شهر پیامبر دستور دادند سربازان مشعل هایی را روشن کنند و به گونه ای آرایش نظامی داشته باشند که دشمن حلقه های آتش را صفوف مسلمین تصور کنند. دشمن از هیبت و شکوه و صلابت و عظمت و حجم نیروهای اسلام به وحشت افتاد به همین جهت مکه بدون خونریزی فتح شد.

این واقعیت است که ما با استراتژی آمریکا که سیادت جهانی و تبدیل کردن جهان به یک واحد تحت کنترل و سرپرستی آمریکا است مخالفیم.

بنابراین تهدیدات نظامی دشمن در یک فاصله جغرافیایی، نزدیک کشور واقع است و می طلبد که ما با هوشیاری و تدبیر در مقابل این تهدیدات و مخاطرات ناشی از آن، توان خودمان را برای دفاع افزایش دهیم. دفاع در مقابل تهاجمات دشمن ۲ شیوه مرسوم و معمول را در دنیا مورد توجه قرار می دهد:

اول – دفاع مسلحانه:

ماموریتی که در کشورها به ارتش ها یا نیروهای مسلح داده می شود.

دوم– دفاع غیرعامل:

در دنیا استراتژی پدافند غیرعامل به عنوان مجموعه ای از تدابیر، سیاست ها، برنامه ریزی ها و اقدامات غیرمسلحانه با استفاده از تمام ظرفیت های ملی و بسیج تمام امکانات است و برنامه ریزی برای استفاده از آن به عنوان یک اصل در کشور مطرح است.

تاریخچه و سوابق جهانی پدافند غیرعامل:

با شکل گیری تمدن های اولیه در جهان که با وقوع جنگ همراه بود انسانها اصول اولیه پدافند غیرعامل را به صورت جوشن و سپر برای حفاظت انفرادی و برج و باری و قلاع محکم و مرتفع را برای

تامین امنیت گروهی به صورت گسترده ای رواج دادند. وجود خندق در اطراف شهر ها و ایجاد دروازه های مستحکم برای پیشگیری از حملات غافلگیرانه دشمن در تمام نقاط جهان امری رایج بود. موضوع پدافند غیرعامل و بهره گیری از منافع آن تنها زائیده عقل انسان نبوده و خداوند بزرگ که مخزن تمام علوم نزد اوست، در آیه ۸۰ از سوره مبارکه انبیاء می فرماید:

وَ عَلَّمْنَاهُ صَنْعَةَ لَبُوسٍ لَكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِنْ بَأْسِكُمْ فَهَلْ أَنْتُمْ شَاكِرُونَ

و ما به او (حضرت داود(ع)) ساخت زره را تعلیم نمودیم تا شما را از آسیب جنگ در امان بدارد، پس آیا از شکرگزارانید؟

در جریان هجرت پیامبر عظیم الشان اسلام نیز خداوند متعال با استفاده از شگرد های اختفا و فریب، که از اصول پدافند غیرعامل است، مانع از دسترسی کفار قریش به ایشان گردید. در جنگ جهانی دوم که استفاده از هواپیما در بمب باران شهرها م مراکز صنعتی و پس از آن استفاده از موشک در جنگ توسط آلمان نازی شروع شد خسارت ها و آسیب هایی که به مردم و بخش های غیرنظامی وارد شد نسبت به جنگ جهانی اول سیر سعودی داشت و این موضوع سبب شد تا به پدافند غیرعامل اهمیت مضاعفی داده شود. در کشور هایی مانند آمریکا، شوروی سابق، آلمان، فرانسه، انگلستان، کانادا و... حتی کشوری مانند سوئیس، که در طول هر دو جنگ جهانی بی طرفی خود را حفظ کرده بود با شتاب فزاینده ای به پدافند غیرعامل روی آوردند. در ادامه به گوشه هایی از مهمترین اقدامات پدافند غیرعامل صورت گرفته توسط کشور های پیشرو در این حوزه اشاره میشود.

توسعه پدافند غیرعامل در آلمان باعث گردید تا علاوه بر سازمانهای دولتی، شرکت ها و موسسات غیردولتی نیز به صورت داوطلبانه و افتخاری در این زمینه با دولت همکاری نمایند.

با این حال مردم و شرکت های ملی و خصوصی در صورت رعایت استانداردهای دفاع غیرعامل از دولت کمکهای مالی دریافت می نمایند و ضمناً ساخت پناهگاه در مدارس، دانشگاه ها و مراکز مشابه الزامی است.

بسیاری از تاسیسات و ساختمان های کشور به صورت دو منظوره احداث شده است و علاوه بر کاربری های متفاوت در شرایط عادی، در شرایط بحران به پناهگاه تبدیل می شود که از جمله این مراکز میتوان به خطوط راه آهن زیر زمینی، ایستگاه های مترو و پارکینگ های بزرگ ساختمان ها اشاره کرد. در این پناهگاه ها تمام تمهیداد لازم جهت تامین نیازهای ضروری مردم به کار گرفته شده است به نحوی که در

زمانی کوتاه، با سازماندهی و تمرین هایی که از قبل انجام می شود، پناهگاه ها برای استفاده عموم آماده می گردد.

کانادا نیز در زمره کشور هایی است که توجه خاصی به توسعه تدابیر گوناگون پدافند غیرعامل داشته است. دولت مرکزی کانادا وظیفه دارد نسبت به تدوین اصول و سازماندهی تنظیمات، همکاری دولت و نیرو های مسلح، آموزش مسئولان و مردم، استفاده از همیاری در تدوین برنامه های آموزشی محلی، گسترش برنامه های تحقیقاتی و نمونه سازی از طرح ها، اقدام نمایند. در میان کشور های همسایه نیز پاکستان به این موضوع علاقه مندی خاص نشان داده است و ضمن ایجاد سازمانی بدین منظور به موضوع آموزش عمومی مردم توجه می نماید به گونه ای که جزوات آموزشی با متون ساده و روان در مورد نحوه مقابله به انفجارات هسته ای و دیگر تهدیدها در بین مردم و مراکز آموزشی انتشار یافته است.

امنیت ملی و پدافند غیرعامل:

مفهوم امنیت ملی مانند سایر مفاهیم در علوم انسانی دارای تعریف واحدی نمی باشد:

۱- حفظ و ایجاد وضعیتی است که در آن منافع و ارزشهای حیاتی کشور، مورد تهدید جدی نباشد.

۲- حفظ قدرت (نظامی، سیاسی، اقتصادی، فرهنگی) و اعمال حکومت در امور داخلی و خارجی علیه نفوذ بیگانگان و جلوگیری از عملیات غیرقانونی دشمن که به منظور تضعیف و یا سرنگونی حکومت و دولت باشد.

۳- توان یک ملت برای حفظ ارزشهای داخلی از تهدیدات خارجی.

نقش و اهمیت پدافند غیرعامل در طرح های دفاعی:

پدافند غیرعامل به عنوان یکی از موثرترین و پایدارترین روش های دفاع در مقابل تهدیدات همواره مدنظر اکثر کشورهای جهان قرار داشته است و حتی کشور هایی مانند آمریکا و شوروی سابق با وجود برخورداری از توان بالای نظامی به این موضوع به صورت ویژه ای توجه داشته اند. در کشور ما با وجود موقعیت خاص از نظر ژئوپولوتیک، دارا بودن ثروتهای عظیم نفت و گاز، نظام ضداستکبار و ورود به عرصه های فناوری نوین و تهدیدات استکبار جهانی، موضوع پدافند غیرعامل به میزان کافی مورد توجه قرار گرفت و حتی گذر سالهای دفاع مقدس نیز در ایجاد هوشیاری لازم برای کاهش آسیب پذیری ها و توجه به محور های پایداری توسعه از نظر امنیت و دفاع، نقش قابل قبولی ایفا نمود.

﴿ پدافند غیرعامل، یک اصل برای همیشه ﴾

پدافند غیرعامل به سبب افزایش توان بازدارندگی، نقش ممتازی در کاهش احتمال آغاز درگیری های نظامی داشته و درصورت پیاده سازی سریع، خواهد توانست آثار مخرب جنگ های پیش رو را تقلیل دهد. راهبرد پدافند غیرعامل فی ذاته از برخی قابلیت های کلیدی برخوردار است که می توانند ضامن توسعه امن محسوب گردند. اهم این قابلیت ها عبارت اند از:

- ✓ پدافند غیرعامل بستر مناسب توسعه پایدار کشور
- ✓ پدافند غیرعامل هم راستا با سیاست های تنش زدائی
- ✓ پدافند غیرعامل پایدارترین و ارزان ترین روش دفاع
- ✓ پدافند غیرعامل مناسب ترین راهکار افزایش آستانه مقاومت ملی
- ✓ پدافند غیرعامل پشتوانه اقتدار ملی
- ✓ پدافند غیرعامل یکی از مهمترین ابزار های بازدارندگی
- ✓ پدافند غیرعامل بهترین و مناسب ترین شیوه کاهش مخاطرات و کاهش آسیب پذیری
- ✓ پدافند غیرعامل صلح آمیزترین روش دفاع
- ✓ پدافند غیرعامل فطری ترین عنصر دفاعی بشر در برابر تمام حوادث

به کار گیری هوشمندانه قابلیت های برشمرده در بالا، سبب نتایج گوناگونی در کشور خواهد شد که مهمترین آنها را به طور اختصار می توان به شرح ذیل بیان داشت:

کشور هایی که توسعه پدافند غیرعامل را به عنوان یک سیاست دفاعی مستمر در دستور کار خود قرار می دهند هیچ گاه در مظان اتهام تهدید بر علیه کشور های دیگر قرار نمی گیرند.

کشورهایی که پدافند غیرعامل را به عنوان یک راهکار اصلی برمیگزینند به شرایطی از نظر کاهش آسیب پذیری دست می یابند که مطامع کشور های تهدید کننده بر علیه آنها کاهش می یابد.

در جهان امروز کشورهایی که نقاط آسیب پذیری آنها فراوان است و دشمن می تواند با ضربات سریع، حیاتی ترین منابع آنان را منهدم نماید، عوامل تهدید از بیرون را در درون خود ایجاد می نماید.

چشم انداز پدافند غیرعامل:

پدافند غیرعامل کشور با تکیه بر فرامین و تدابیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و به پشتوانه قوانین و مقررات موضوعه بر پایه عزم ملی و باور عمومی مسئولین و آحاد مردم، تلاش مجدانه

خویش را در اعمال تدابیر دفاع امنیتی و حاکمیت اصول پدافند غیرعامل در زیرساختهای اساسی جامعه به ثمر رسانده و کشور را در افق بیست ساله از ویژگی های زیر برخوردار خواهد نمود:

۱- دارای عزم ملی و باور عمومی در مسئولین و مردم نسبت به رعایت اصول پدافند غیرعامل.

۲- برخوردار از اصول پدافند غیرعامل جامعه، توسعه یافته و نهادینه شده.

۳- توانمند در تامین حداکثر ایمنی و پایداری و به حداقل رساندن آسیب پذیری زیرساختهای مرتبط در مقابل تهدیدات دشمن.

۴- قادر به ایفای نقش اساسی در حراست و حفظ استقلال، تمامیت ارضی و سرمایه های ملی در چرخه نظام دفاعی امنیتی کشور.

۵- برخوردار از آمایش سرزمینی مناسب و متکی به ویژگی های جغرافیایی، جمعیتی، فرهنگی و اصول دفاع غیرعامل در حوزه های مختلف با رعایت توزیع و پراکندگی موزون سرمایه ها و فعالیت ها در عرصه ایمن جغرافیا.

۶- توانمند در تولید دانش فنی، بومی و برخوردار از پشتوانه تحقیقاتی و پژوهشی در زمینه پدافند غیرعامل با تاثیر بازدارندگی بالا و با موقعیت ممتاز در سطح منطقه.

۷- دارای پشتوانه فرهنگی و حقوقی و قانونی جامع در سطح کشور با قابلیت تامین و اجرای الزامات و ضوابط مربوط.

۸- برخوردار از نظام یکپارچه، هماهنگ و کارآمد پدافند غیرعامل کشور با قابلیت تعامل سازنده و پیش برنده با دولت در زمینه اعمال تدابیر دفاعی امنیتی در بخش های مختلف.

۹- برخوردار از نظام بهینه شده، توسعه یافته و توانمند، مدیریت بحران ناشی از جنگ و دفاع غیرنظامی با مشارکت مردم.

۱۰- برخوردار از نظام توسعه یافته و امن توسعه ملی با ملاحظات پدافند غیرعامل.

۱۱- دست یافته به نظام جامع (فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، سیاسی، علمی، آموزشی، فنی، مهندسی و...) در حوزه های مختلف پدافند غیرعامل.

۱۲- برخوردار از نظام تولید مدیریت دانش و فناوری بومی پدافند غیرعامل توسعه یافته و نهادینه شده با تاثیر بازدارندگی بالا و موقعیت ممتاز در سطح منطقه.

۱۳-دارای قابلیت بهره مندی از توانایی ها و ظرفیت های نیرو های داوطلب، مردمی و بسیج برای پدافند غیرعامل و مدیریت بحران ناشی از جنگ و دفاع غیرنظامی.

۱۴- دارای قابلیت بهره مندی حداکثری از تمامی ظرفیت های ژئوپولوتیکی، جغرافیایی و عوارض طبیعی در تمامی پهنه جغرافیایی کشور.

۱۵- دارای زیرساختهای نظام خدمات رسانی امن در برابر تهدیدات.

۱۶- توانمند در تامین حداکثر ایمنی و پایداری زیرساختهای مرتبط با مردم در مقابل تهدیدات دشمن.

اهداف کلان پدافند غیرعامل:

دفاع غیرعامل مکمل دفاع عامل، صلح آمیز ترین و اثربخش ترین روش دفاعی است که کاهش آسیب پذیری زیرساخت های ملی و مراکز حیاتی، حساس و مهم و پایداری ملی را به دنبال دارد. پدافند غیرعامل از طریق توسعه ظرفیت های دفاعی و ارتقاء آستانه تحمل عمومی، ضمن افزایش توان بازدارندگی ملی و مقاومت مردمی با افزایش هزینه تهاجم تردید اساسی را در اراده تهاجمی دشمن ایجاد می نماید. بر این اساس پدافند غیرعامل کشور مصمم است با تاسی از فرامین و تدابیر مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و با اتکال بر خداوند متعال در پرتو تعالیم و ارزشهای حیات بخش اسلام ناب محمدی(ص) اهتمام ویژه خود را درخصوص محور های زیر به کار بندد و آن را سرلوحه امور خود قرار دهد:

- ایمن سازی مراکز حیاتی و حساس کشور.
- نهادینه کردن رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در طرح های توسعه منتهی به ایجاد مراکز طبقه بندی.
- دستیابی به علوم و فناوری با تاکید بر تولید دانش و گسترش مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی.
- توسعه کمی و کیفی نیروی انسانی متخصص .
- بالا بردن قابلیت بقا و حفظ کشور در شرایط بحران.
- ایمن سازی مراکز اصلی نیرو های مسلح و کاهش آسیب پذیری در مقابل حوادث غیر مترقبه و بلایای طبیعی.

سیاست های کلی نظام در بخش پدافند غیرعامل ابلاغی توسط مقام معظم رهبری (مدظله العالی) ۸۹/۱۱/۲۹

این سیاست ها در ۱۳ بند که قبلا در مجمع تشخیص مصلحت نظام تصویب گردیده و اخیراً مقام معظم رهبری ابلاغ فرمودند، به شرح زیر می باشد:

۱- تاکید بر پدافند غیرعامل که عبارت است از مجموعه اقدامات غیر مسلحانه که موجب افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب پذیری، تداوم فعالیت های ضروری، ارتقای پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در مقابل تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن می گردد.

۲- رعایت اصول و ضوابط پدافند غیرعامل از قبیل انتخاب عرصه ایمن، پراکنده سازی یا تجمیع حسب مورد، حساسیت زدایی، اختفا، استتار، فریب دشمن و ایمن سازی نسبت به مراکز جمعیتی و حائز اهمیت ویژه در طرح‌های آمایش سرزمینی و طرح های توسعه آینده کشور.

۳- طبقه بندی مراکز، اماکن و تاسیسات حائز اهمیت و حیاتی، حساس و مهم و روزآمد کردن آنها در صورت لزوم.

۴- تهیه و اجرای طرح های پدافند غیرعامل (با رعایت اصل هزینه- فایده) در مورد مراکز، اماکن و تاسیسات حائز اهمیت نظامی و غیرنظامی موجود و در دست اجرا بر اساس اولویت بندی و امکانات، حداکثر تا پایان برنامه ششم و تامین اعتبار مورد نیاز.

۵- تهیه طرح جامع پدافند غیرعامل در برابر سلاح های غیر متعارف نظیر هسته ای، میکروبی و شیمیایی.

۶- دو یا چند منظوره کردن مستحدثات، تاسیسات و شبکه های ارتباطی و مواصلاتی در جهت بهره گیری پدافندی از طرح های عمرانی بویژه در مناطق مرزی و حساس کشور.

۷- فرهنگ سازی و آموزش عمومی در زمینه بکارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در بخش دولتی و غیردولتی، پیش بینی مواد درسی در سطوح مختلف آموزشی و توسعه تحقیقات در زمینه پدافند غیرعامل.

۸- رعایت طبقه بندی اطلاعات طرح های پدافند غیرعامل.

۹- ممانعت از ایجاد تاسیسات پرخطر در مراکز جمعیتی و بیرون بردن اینگونه تاسیسات از شهر های و پیش بینی تمهیدات ایمنی برای آندسته از تاسیساتی که وجود آنها الزامی است و ممانعت از ایجاد مراکز جمعیتی در کنار تاسیسات پر خطر با تعیین حریم آنها.

۱۰- حمایت لازم از توسعه فناوری و صنایع مرتبط مورد نیاز کشور در پدافند غیرعامل با تاکید بر طراحی و تولید داخلی.

۱۱- بکارگیری اصول و ضوابط پدافند غیرعامل در مقابله با تهدیدات نرم افزاری و الکترونیکی و سایر تهدیدات جدید دشمن به منظور حفظ و صیانت شبکه های اطلاع رسانی، مخابراتی و رایانه ای.

۱۲- پیش بینی سازکار لازم برای تهیه طرح های مشترک ایمن سازی و ایجاد هماهنگی در سایر طرح ها و برنامه ها و مدیریت نهادهای مسئول در دو حوزه پدافند غیرعامل و حوادث غیرمترقبه در جهت هم افزایی و کاهش هزینه‌ها.

۱۳-ایجاد مرکزی برای تدوین طراحی ، برنامه ریزی و تصویب اصول و ضوابط ، استاندارد ها، معیار ها، مقررات و آیین‌نامه های فنی پدافند غیرعامل و پیگیری و نظارت بر اجرای آن.

ماموریت پدافند غیرعامل کشور:

پدافند غیرعامل کشور دارای ماموریت های زیر می باشد:

۱- کاهش آسیب پذیری و افزایش ایمنی زیرساختهای ملی و مراکز حیاتی، حساس و مهم کشور در مقابل تهدیدات خارجی و با تاکید بر ایجاد عزم ملی و باور عمومی جامعه از طریق فرهنگ سازی، سیاست گذاری، طرح ریزی، برنامه ریزی راهبردی، تدوین ضوابط، دستورالعمل های تخصصی، افزایش آستانه تحمل ملی در برابر تهدیدات و افزایش هزینه تهاجم دشمن با قابلیت هدایت بخش های کشوری و لشکری در جهت رعایت اصول پدافند غیرعامل و نظارت بر اجرای آن.

۲- اداره امور مردم و تداوم خدمات در شرایط جنگ و تسهیل کننده و استمرار بخش خدمات عمومی در شرایط تهدید دشمن.

۳- تعامل سازنده و پیش برنده با بخش های کشوری و لشکری درخصوص اعمال تدابیر دفاعی، امنیتی و نهادسازی دکترین پدافند غیرعامل مدیریت بحران و دفاع غیرنظامی و نظارت و حصول اطمینان از اجرا.

۴- بررسی شناخت محیط و تدوین راهبرد ها، سیاست ها، خط مشی ها، ضوابط، دستورالعمل های عمومی و تخصصی در زمینه پدافند غیرعامل و نظارت بر اجرای آن.

۵- مدیریت بحران ناشی از جنگ